

SLOVENSKI NAROD

Izbaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 30 pett
a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati pett
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštne Cerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Zatišje pred viharjem Pred odločitvijo v sporu med Vatikanom in Kvirinalom

Po včerajšnjem zasedanju kardinalskega kolegija se bo jutri sestal
veliki fašistični svet, ki bo sklepal o nadaljnjem postopanju

Rim, 2. junija. Vsi znaki kažejo, da je napetost med Vatikanom in Kvirinalom dosegla kulminacijo. Razpust katoliških društev je postavil Vatikan pred izvršeno dejstvo in sedaj mora priti do končne odločitve v odnošjih med cerkvijo in italijansko državo. Včeraj se je vršilo zborovanje kardinalskega kolegija pod predsedstvom papeža. Na tem zborovanju so bili sprejeti dalekosežni sklepi, ki pa v podrobnosti še niso znani. Z gotovostjo se ve le toliko, da se je Vatikan odločil za borbo, če fašistični režim ne bo popustil. Že dejstvo, da je papež prepovedal v Italiji vse procesije, dovolj jasno dokazuje, da Vatikan ne misli popuščati. Njegova nadaljna akcija je odvisna od odgovora italijanske vlade na včerajšnji protestni demarš Vatikana. Jutri popoldne se sestane veliki fašistični svet, ki bo prav tako razpravljal o nastalem položaju in sklepal o nadaljnjem postopanju fašističnega režima. Jasno je, da se je Mussolini dobro zavedal dalekosežnosti spora z Vatikanom, in zato ni pričakovati, da bi ga fašistični svet pustil na cedilu in popustil v borbi z Vatikanom. Diplomatski odnosi so dejansko že prekinjeni. Formelna prekinitev bo sledila najbrž jutri, ker bo fašistična vlada najbrž odgovorila na vatikansko demarš z odpoklicom italijanskega poslanika pri Vatikanu. S tem bi bil odprt boj, skoraj za las podoben onemu iz leta 1870, ko je postal papež vatikanski jetnik. V enakem položaju je papež tudi sedaj, kajti samostojna vatikanska država mu ne bo nič koristila, če ga Italija ne bo pustila potovati preko svojega ozemlja.

Rim, 2. junija. »Lavoro Fascista« in »Osservatore Romano«, ki sta vodila glavno polemiko v sporu med Vatikanom in Kvirinalom, sta z današnjim dnem ustavila nadaljnjo polemiko. Zdi se, da je to le tišina pred viharjem in da se bliža odločilna bitka.

»Lavoro Fascista« naglašja v uredniškem delu izjavi, da bo z ozirom na bodoče dogodke prekinil polemiko, ker noče prekrizati akcije odgovornih čimteljev. Istočasno napoveduje, da bo s viražnosti takoj zopet odprl, če bi bilo to za razčiščenje medsebojnih odnošjev še potrebno. List bo v tem primeru takoj pričel s protivatikansko kampanjo, ki bi bila ne samo v interesu fašističnega režima, temveč tudi v interesu onih krogov, ki o obnovi zavzožene stranke popularov nočejo ničesar vedeti.

Kljub tej izjavi pa objavlja »Lavoro Fascista« seznam voditeljev in prijateljev katoliške akcije in izjavlja, da je katoliška akcija, ki je navidezno zasledovala verske cilje, bila v resnici politična organizacija za rušenje režima. Inicijator akcije je smrtni sovražnik fašizma Don Sturzo, ki je s to akcijo organiziral satansko delo. List izjavlja odkrito, da bi bilo treba že leta 1917. aretirati takratnega predsednika katoliške unije in sedanjega glavnega urednika vatikanskega lista »Osservatore Romano« grofa de la Torre.

Ostali fašistični listi ostro napadajo vatikansko glasilo, ki mu posebno očitajo, da poročilo o usmrtitvi terorista Schirru nadomestil z lastnim poročilom, v katerem je povdaril okolnosti, da je bil ustreljen v hrbet obsojenec, ki je samo nameraval izvršiti atentat, vendar ga ni izvršil. S tem, tako izjavljajo fašistični listi, se postavlja vatikansko glasilo v eno vrsto z onimi elementi, ki hočejo z nasiljem in terorjem vreči sedanjo vlado.

Sklepi kardinalskega kolegija

Rim, 2. junija. s. Papež je sklical kardinalski zbor, ki so se ga udeležili vsi kardinali in ostali v Rimu navzoči cerkveni knezi. Zborovanje, pod predsedstvom papeža, se je vršilo v vatikanski knjižnici in je trajalo od pol 10. do 11. Razpravljalo se je o novi situaciji v Italiji, iz katere za enkrat očitno ni izhoda. Sklenjeno je bilo, da bo Vatikan vložil na italijanskem dvoru formelen protest in zahteval zadoščenje za kršitev eksteritorialnosti vatikanskih poslovij s strani demonstrantov. Kakor mislijo, bo nezadostna rešitev tega protesta imela za posledico odpoklic papežko-

nadalje zavračalo osebne napade na kardinalne in prelato.

Papež govori . . .

Rim, 2. junija. s. Papež je imel pri proglastitvi italijanskega pedagoga Landraia za blaženega daljši nagovor na romarje, v katerem je zelo ostro zavzel stališče napram italijanskim napadom na katoliške mladinske organizacije. Izjavil je med drugim, da so to prvi sadovi mladinske vzgoje, ki ni več krščanska in ni v skladu z moralnimi zakoni. Mladino so zavedli k sovražstvu in nasilju. Mi smo, tako je dejal papež, najprej čakali, ali se bo pričela pri mladini prava verska vzgoja, toda vzgojitelji so z levico razdirali, kar so z desnico napravili. Ponašljam, da nam lahko vzamejo življenje, nikakor pa nas ne morejo prisiliti, da bi molčali. Pričeli so s časopisnimi napadi, polnimi obrekovanja in žaljivk, prešli tako k pouličnim demonstracijam, pri katerih so se dogajale velike nesramnosti in je tekla tudi kri. Po vsej Italiji je dvignil fašizem pravi vihar proti katoliški akciji, ki jo je končno presenetil z razpustom katoliških društev in zaplenbo arhivov.

Tudi centrala KA razpuščena

Rim, 2. junija. s. Fašistična vlada nadaljuje z vso energijo borbo zoper katoliško akcijo. Mussolini je izdal povelje, da se nemudoma zapro prostori centrale katoliške akcije. Odredba je bila takoj izvršena. Prostore so zapečatili, prej pa še zaplenili seznam članstva in ostale dokumente. Z velikim zanimanjem pričakujejo, kaj bo storil Vatikan, ker se je že doslej papež tako odločno postavil v obrambo katoliške akcije.

Rumunske volitve brez volilcev

Nedeljskih parlamentarnih volitev se ni udeležila niti polovica volilnih upravičencev — Aretacije opozicijskih kandidatov

Bukarešta, 2. junija. Parlamentarne volitve v Rumuniji so po dosedanjih poročilih po vsej državi potekle mirno. Zanimanje volilcev je bilo zelo majhno. V posameznih volilnih okrajih Bukarešte se je do 3. popoldne poslužilo komaj 10 odstotkov volilnih upravičencev svoje volilne pravice. Rezultati bodo znani šele v par dneh. Opozicijski listi poročajo danes, da je bilo v raznih krajih po provinci aretiranih več opozicijskih kandidatov. List »Lupta« zadržuje, da je med aretiranimi tudi bivši notranji minister Mihalace. V besarabskem mestu Cetateji Albi je baje sodni predsednik, ki je vodil volitve, zaplenil 10.000 ponarejenih glasovnic, ki so jih našli pri vladnih kandidatih. V splošnem pa prikožbe opozicijskih listov zara-

di volilnih zlorab vlade niso preveč številne.

Prvi rezultati

Bukarešta, 2. junija. Končni rezultati nedeljskih parlamentarnih volitev bodo znani šele v par dneh. Že doslej znani rezultati pa dokazujejo, da je dobila vlada ogromno večino. Opozicijske stranke so skoro izgubile. Narodno - kmetijska stranka, ki je imela v prejšnjem parlamentu absolutno večino, je izšla iz volitev decimirana in bo jedva ohranila desetino svojih prejšnjih mandatov. V Bukarešti je dobila vladna stranka 14.000, narodno - kmetijska stranka 1300, vse ostale stranke skupno pa samo 8000 glasov. Po rezultatih iz 60 okrožij je dobila vlada 600.000, narodno - kmetijska stranka 120.000, liberalni disidenti 60.000, ostale stranke pa le neznatno število glasov.

Nemški socialni demokrati na razpotju

Kongres stranke v Leipzigu razpravlja o nadaljnjih smernicah strankine politike — Opozicija proti sodelovanju z Brüningom

Berlin, 2. junija. AA. V političnih krogih vlada veliko zanimanje za socialistični kongres v Leipzigu. Prvi dan ni prišlo do razčunavanja med voditelji stranke in levičarsko opozicijo. Preliminarna debata je pokazala, da simpatizira z opozicijo ogromna večina gledalcev na galeriji. Vendar je za voditelje stranke še vedno velika večina delegatov konference. Včeraj niso razpravljali o taktičnih vprašanjih. Govorili so večinoma o problemu, ali je

sedanja svetovna gospodarska kriza končna kriza kapitalističnega sistema in če se Rusijo more vzeti za vzor bodoče socialistične države. Govorniki opozicije so se v obeh primerih izjavili za sovjetski sistem, dočim so voditelji stranke odločno zahtevali, naj se nadalje podpira Brueningovo vlado, pod pogojem, da bo priznala socializem nekaj koncesij. Socialisti bodo zahtevali 40urni delovni teden in ohranitev dosedanjih delavskih mezd.

Vihar prevrni vlak

New York, 2. junija. V kraju Sarco-du v državi North Dacoti je silen vihar opustošil velike površine polja. Bil je tako močan, da je vrgel tudi več vagonov ekspresnega vlaka raz železniški nasip in jih razbil. Pri tem je bila neka potnica ubita, štiri druge osebe pa ranjene.

Gandhi se bo udeležil indijske konference

Bombay, 2. junija. AA. Gandhi je poslal indijskiemu podkralju lordu Willingdonu pismo, kjer pravi, da se bo udeležil indijske konference in obrazložil stališče indijskega kongresa do rešitve indijskega ustavnega vprašanja.

Kralj v Hrvatskem Zagorju

Na poti po vseh vaseh Hrvatskega Zagorja je prebivalstvo povsod priredilo lepe sprejeme z navdušenimi ovacijami

Krapina, 2. junija. AA. Na potu po Hrvatskem Zagorju je prispel Nj. Vel. kralj v spremstvu bana dr. Perovića in ministrov Šibenika, Neudorferja, dr. Srskića in Jeftića preko Sesvete v Kašino, Laže, Marijo Bistrico, Bistrico-Zlatar, Zlatar, Mače, Mihovljan in Radoboj. Po postankih v vseh teh krajih je kralj s svojo suito prispel včeraj v Krapino ob 18. uri. V vseh krajih so bili postavljeni veliki, s cvetjem okrašeni slavoloki.

Ob slavolokih je bila postavljena šolska mladina z zastavicami in rokah, Sokoli, ognjegasci, društva z zastavami in ogromne množice pa so tvorile goste špalirje. Med pokanjem topčev so kralja in njegovo spremstvo obsipali s cvetjem. Povsod so kmetje izražali kralju svojo radost in pojasnjevali svoje težkoče.

V Kašini, ki je prva večja občina po Sesvetih, so kmetovalci prosili vladarja, naj bi se jim olajšala prodaja vinskega pridelka. Tu je načelnik občine Josip Podgorski pozdravil Nj. Vel. kralja s toplim govorom, nakar je kralj takoj pristopil k seljakom in k občanom, jim segal v roke in se zanimal za njihove tegobe. Ban dr. Perović je predstavil kralju znanega gradbenika Peško, ki je nosil red Jugoslovenske krone, z besedami:

»To je gospod Peška, ki se je proslavil s tem, da je porušil Zakladno bolnico.«

»Nisem se imel prilike do danes, da vas vidim,« je dejal kralj in mu prožil roko.

Nato se je Nj. Vel. kralj zanimal za šolske razmere. Ljubka deklica je pozdravila kralja s primerno deklaracijo in mu izročila cvetje. Kralj je otroka poljubil in jo pobožal. Nj. Vel. kralj je opazil mlado ženo, ki je nosila dojenčka na rokah. Kralj je pristopil k njej, vzela dete v roke in ga pobožal. Seljake je kralj izpraševal, kje so bili v vojski. Odgovarjali so mu, da so služili v Valjevu, Kragujevcu itd. Kralj se je ljubeznivo poslovil od prisotnih in odpoval s svojim spremstvom med viharimi poslovnimi klici v prihodnjo občino.

V Lazeh, ki spadajo k občini Gornja Stubica, je imel načelnik Gornje Stubice Franjo Slivar na vladarja navdušen govor. Zahvalil se mu je za obisk in neumorno skrb za prebivalstvo. Poedinci so nato kralju obrazložili svoje težave. Tudi tu so se kmetje pritoževali nad slabim uspehom vinogradništva. Mnogi so se vladarju zahvalili za njegovo delo v korist splošnosti. Prosili so, naj jim še nadalje pokloni svoj visoko pozornost in ljubezen.

Nenavadno ljubek sprejem je bil v

Mariji Bistrici, kjer sta bila postavljena dva slavoloka, tretji pa je bil pred cerkvijo. Ves kraj je bil v zelenju in cvetju. Okrog zastopnikov oblasti se je zbralo na tisoče domačinov in kmetov iz bližnje in daljne okolice. Z zvonikov se je oglasilo veselo pritrkavanje, možnarji so pokali in odmevali z bližnjih gnic. Kralja so prisotni pozdravili z viharimi klici in ga obsipali s cvetjem. Načelnik občine Rok Milošić je po pozdravu kralja navedel, da je Marija Bistrica slavna božja pot, ki ima že tristoletno preteklost za seboj. Prosil je kralja, naj bi posestil cerkev in s tem odklikoval to božjo pot, kakor še ni bila do danes. Učenec in učenka, ki sta mu izročila cvetje, sta deklamirala pesmico »Naš kralj, ki jo je spesnila Brlić-Mazuranićeva. Kralj je pobožal deklico, nato pa krenil v cerkev. Tu so ga pričakovali duhovniki v svečanih oblačilih. Po končanem obredu je vladar pregledal razvrščena društva. Tudi tu je bilo slovo nenavadno prisrčno in viharno vzklikanje prisotnih je ponehalo šele, ko so kraljevski avtomobili izginili v solnčni daljavi.

V Zlatar-Bistrici je pozdravil kralja seljak Hitrec in mu tolmačil razne tamokšnje potrebe. Neki seljak je izročil kralju prošnjo, naj bi oblastvo poskrbelo, da bo rudnik Lignita, ki je v bližini, pričel znova delovati, ker bi tamokšnji prebivalci na ta način zopet prišli do zaslužka. Nj. Vel. kralj je odgovoril, da se na tem že dela in da mu je stvar dobro znana. Učitelj je pojasnil kralju, da je prebivalstvo navdušeno za šolstvo in da cenijo pismenost in da je zato obisk v šoli nadvse zadovoljiv.

Ob 16.50 je Nj. Vel. kralj prispel v Zlatar. Špalir je bil dolg nad 1 km. Kralja je pred slavolokom pozdravil načelnik Franjo Novosel, ki je povdarjal, da bajejo srca vseh Zagorcev za kralja. Hrvatsko Zagorje je ponosno in srečno, ker vidi svojega ljubljeneja kralja v svoji aredi. S ponosom lahko reče, da je bilo Hrvatsko Zagorje prvo, ki se je oklenilo kralja. Deklica, ki je deklamirala prigodno pesem, je kralj poljubil. Kralj si je nato ogledal zastave prisotnih društev in se zanimal za njihove razmere. Zlatarsko pevsko društvo je zapelo znano domorodno pesem »Iz bratskega zagorja«. Nato se je kralj razgovarjal s Sokoli in s ognjegasci, katere požrtvovalnost visoko ceni. Zopet so se okoli njega zbrali kmetje. V očeh so se pojavile solze radosti in sreče. Podobno so bili sprejemi v Mihovljanu, v Radoboju in drugod. Kraljevski avtomobili so po kratkih postankih drveli naprej do Krapine.

Požar v rumunskih petrolejskih vrelcih vedno večji

Že dve leti trajajoči požar se vedno bolj širi in zavzema katastrofalen obseg — Vsa okolica je v nevarnosti

Bukarešta, 2. junija. g. Požar petrolejskih vrelcev pri Moreju, ki traja že dve leti, zavzema vedno bolj katastrofalne dimenzije. Okolica vrelca sliči velikanemu petrolejskemu morju, ker prihaja iz vrelca dnevno do 200 vagonov zemeljskega olja, ki pa ne pogori popolnoma. Razen tega je začelo zemeljsko olje prihajati iz zemlje tudi na drugih mestih in strokovnjaki so mnenja, da je okolica vrelca zelo v nevarnosti, ker se tvori strupeni plini, ki bi lahko povzročili katastrofalno eksplozijo. Vsak izvor zemeljskega olja spremlja stalno podzemeljsko bobnenje.

Masarykov recept za dolgo življenje

Pardubice, 2. junija. d. V navzočnosti prezidenta republike ministrskega predsednika in več ministrov je bilo včeraj odprta državna razstava za telesno kulturo in sport. V svojem govoru je prezident Masaryk med drugim omenil, da ga čisto vprašujejo, kako on veruje svoje zdravje. Na to vprašanje odgovarjam danes: *Telo vadim, gojim sport, se ne bojim zraka, solca in vode, se nikdar ne preobčem in ne pijem alkohola.* Ves dan imam dovolj dela. Prišel sem do spoznanja, da človek ne živi samo za zabavo, dasiravno naj bi bil vedno vesel in dobre volje.

Poroka predsednika Doumergue-a

Pariz, 2. junija. AA. Predsednik francoske republike Gaston Doumergue, ki odstopi 13. junija, se je poročil v privatnih prostorih elizejske palače z gospo Grives. Nevesta odpotuje 18. junija na grad Tour-eville v mestu Toulouse.

Imenovanje

pri Pokojniškem zavodu
Ljubljana, 2. junija. Pri pokojniškem zavodu v Ljubljani sta imenovana za konceptne uradnike absolvirani juristi dr. Jano Košič in konceptni uradnik banovinske uprave Alojz Hartman.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.765, Berlin 13.415 — 13.445 (13.43), Bruselj 7.8905, Budimpešta 9.8877, Curih 1095.3 — 1098.3 (1096.8), Dunaj 793.68 — 796.68 (795.18), London 275.14, Newyork 56.325 — 56.525 (56.425), Pariz 221.78, Praga 167.20 — 168 (167.60), Trst 295.99.

INOZEMSKA BORZE.

Curih, Beograd 9.12, Pariz 20.22, London 25.085, Newyork 515.45, Bruselj 71.30, Milan 27.25, Madrid 42.62, Amsterdam 207.50, Berlin 122.40, Dunaj 72.50, Sofija 3.74, Praga 15.28, Varšava 57.85, Budimpešta 90.15, Bukarešta 2075.

Dnevne vesti

— Federacija slovenskih zdravnikov. V četrtek 4. t. m. se prične v Pragi II. kongres slovenskih zdravnikov pod pokroviteljstvom predsednika Masaryka. Na kongresu bo ustanovljena Federacija slovenskih zdravnikov. Po svečani otvoritvi bo predaval prof. dr. Stebra - Böhm o zdravništvu kot kulturnem čimtelju v zgodovini slovenskih narodov. V petek dopoldne si ogledajo udeleženci Prago, popoldne bo pa kongres nadaljeval svoje delo po sekcijah. Na Karlovi univerzi bo razprava slovenskega strokovnega tiska, publikacij, starih zdravniških rokopisov in knjig. V soboto dopoldne bo kongres nadaljeval svoje delo, popoldne bo pa ustanovljena Federacija slovenskih zdravnikov, ki se pripravlja že od prvega kongresa slovenskih zdravnikov v Poznaniu l. 1929.

— Dr. Katičič vpokojen. Načelnik sanitetnega oddelka v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje dr. Vladimir Katičič je na lastno prošnjo vpokojen.

— Razpisani službi. Uprava za duševne bolezni Ljubljana - Studenec razpisuje 2 mesti uradniških pripravnikov. Prošnje je treba vložiti do 18. t. m.

— Izprememba zakona o notarjih. Po zakonu o notarjih je moral pravosodni minister v določenem roku popolniti notarska mesta. Rok je bil enkrat že podaljšan in je iztekel 31. maja. Ta čas je pa prišlo iz notarskih krogov več ugovorov in novih predlogov tako, da je bila potrebna ukinitve določbe glede roka. Kr. vlada mora proučiti vse ugovore in predloge predno bo rešeno to vprašanje.

— Nova zveza Senj - Sušak. V četrtek 4. t. m. začne voziti na progi Senj - Sušak vsak dan razen nedelje potniški brzoparnik Jadranske Plovidbe »Triglava«, ki bo odhajal iz Senja ob 5.30 in prihajal na Sušak ob 8.35 ter odhajal s Sušaka ob 17.30; ustavi se bo v Novem, Selcih, Crikvenici in Sv. Jakobu.

— Kongres inženjerjev in arhitektov. Od 4. do 6. t. m. se bo vršil v Novem Sadu 12. kongres združenja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov. Novosadska sekcija je za kongres že vse pripravila. Udeleženci kongresa pridejo več izletov v okolico Novega Sada, tako na Fruško goru, v razne zgodovinske samostane itd. Pristojbina za člane kongresa znaša 200, za rodbinske člane pa 150 Din.

— Sprejem gluhoonemih otrok v gluhoonemnico v Ljubljani. V gluhoonemnico v Ljubljani se sprejemajo pričetku šolskega leta 1931-32 vnovič gluhoonem otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov. Pogodi za sprejem so gluhoonemost ali tolika stopnja gluhosti, da se otrok s poslušnim ne more naučiti glasovnega govora, izpolnjeno 7 in še ne prekaženo 10 leto ter primerna telesna zmožnost in sposobnost za izobraževanje. Prošnje je treba vložiti do 30. junija pri ravnateljstvu gluhoonemnice.

— Razpust društva. Podružnica I. delavskega kolesarskega društva za Slovenijo v Ptujju je razpuščena, ker nima podojcev za pravni obstoj.

— Bled in Višnja gora. Nedavno je bil objavljen seznam letoviških krajev v dravski banovini. Človek bi mislil, da spada Bled v prvi vrsti med letoviške kraje, pa ni tako. Bleda namreč v tem seznamu ni, pač je pa v njem Višnja gora in še razni drugi kraji, ki jim sicer od srca privoščimo letoviški značaj, ki pa v tem pogledu daleč zaostajajo za Bledom. Menda se je zgodila nerodna pomota, ker ne moremo verjeti, da bi gospodje, ki so seznam sestavljali, Bleda ne poznali.

— Sokolsko društvo Kočevje priredi v nedeljo 7. t. m. svoj letni javni nastop. Udeležba v kroju obvezna za člane, ki ga imajo. Narodne noše vabimo in prosimo, da se udeležijo sprejema pri dopoldanskem vlaknu in sledeče povorke ob 11. Vabljeni članstvo in vsi prijatelji sokolstva.

— Slavnostna otvoritev in blagoslovitev novega šolskega poslopja v Semicu se bo vršila v nedeljo 7. t. m. ob 9. uri s slovesno sv. mašo. Popoldan bodo šolski otroci igrali igro »Prstane«.

— V Beogradu se je porušila enonadstropna hiša. Včeraj ponoči se je v Beogradu porušila hiša trgovca Milana Lazareviča. Vzrok je bilo kopanje temeljev za trinadstropno hišo blizu Lazarevičeve stavbe. Stavbnik ni zadostil podpiri zidu Lazarevičeve hiše, dež je razmehtal teren in včeraj okrog 1. zjutraj se je hiša z velikim trščem porušila. V prvem nadstropju je stanoval trgovec Izak Jakar iz Skoplja z rodbino. Spalnica se je porušila, padajoči zid, stebrovje in omet je pokopal skoraj vso Jakarjevo rodbino. Jakarja so težko poškodovanega potegnili izpod ruševin, dočim so drugi člani rodbine zadobili lažje poškodbe.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo in nestanovitno vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in večinoma deževno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 28,3, v Skoplju 27,3, v Splitu 25,4, v Zagrebu 25, v Sarajevu 24,3, v Mariboru 22,4, v Ljubljani 21,6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,9, temperatura je znašala 12,4.

— Legitimacije za ljubitelje Majke Božje Kamenite v Zagrebu se daje pri Putniku, Ljubljana, Dunajske ceste 1, po ceni 10 Din. Četrtna vožnja po železnici. 272n

— Obsojen na dosmrtno ječo. Pred srbobiskim sodiščem se je včeraj vršila nenačnata, a izredno zanimiva razprava. Zaradi zahrbtnosti umora se je moral zavovarjati mladi mlinar Josip Šepc iz vasi Trebovca. Šepc je bil znan v vasi kot velik ženskar. Čeprav ni bil posebno lep, je znal ženskam glave mešati. V Trebovci je pa živel tudi Josip Manovič, ki je bil oženjen. Šepc je zmešal glavo tudi Manovičevi ženi, končno se je pa naveličal in začel zalezovati mlado in lepo Slavico Čvoričec, katere mož je bil pri voljakih.

Zato je bila Manovičeva žena zelo ljubosumna nani. Ker je vedela, da je Čvoričec pri odhodu k vojakom naročil njeno možu, naj pazi na Slavico, je Manovič nahujskala proti Šepcu, češ da zalezuje Slavico. To je pa Manoviča silno razkačilo, kajti s Slavico je imel sam intimno razmerje, česar pa njegova žena ni vedela. Tako so varali drug drugega kar križem krašem. Manovič je kmalu ustavil Šepca in mu zagrozil, da ga ubije, če ne bo pustil Slavice pri miru. Slavica se je bala medtem naveličala Šepca, ljubila je samo še Manoviča. Zato je Šepc sklenil osvežiti se tekmočno. Ko sta se 27. aprila Manovič in Slavica na vozu vračala iz vno-grada, je nenačnoma skočil pred voz Šepc, ustavil konja in še predno se je Manovič zavedel, za kaj gre, ga je ta oplazil s sekuro dvakrat po glavi. Manovič je bil takoj mrtev, morila so pa orožniki aretirali. Pri včerajšnji razpravi se je zagovarjal s popolno pijanostjo, češ da ni imel namena Manoviča ubiti, temveč samo premlastiti. Obsojen je bil na dosmrtno ječo.

— Z nožem v hrbet. Včeraj so morali v ljubljansko bolnico prepeljati 29-letnega delavca Antona Pevška iz Črčanjke, katerega so vaški fantje pretepli in ga poškodovali na desni roki, eden ga je pa z nožem sunil v hrbet. V bolnici je moral tudi 18-letni blapec Karl Skrinjar iz Trizna, katerega je nekdo med prepriom z dežnikom močno oplazil po nosu.

— Opozorjamo na oglaš družbe Commerce, Ljubljana, Tavčarjeva u. 2-1.

— Obledelo obleke barva v različnih barvah in phsira tovarna JOS. REICH.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri trdnja J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

Iz Ljubljane

—lj Nenadna smrt ljubljanskega trgovca. Davi okrog 5. zjutraj je umrl nenadna smrti znani ljubljanski trgovec k. Leopold Pevalek v starosti 54 let. Pokojni, ki se je izučil v mladosti tiskar, obrti, se je pozneje osamosvojil, uredil si je akcidenčno tiskarno ter obenem otvoril trgovino z razglednicami ter papirnatimi potrebščinami. Bil je znan kot dober in soliden trgovec ter je bil zaradi svojega vedrega značaja zelo priljubljen. Zapušča žalujočo vdovo, Marijo, sina Josipa in Mirko, ki je urednik »Jugoslavana« ter eno hčerko. Bodi pokojnemu ohranjen časten spomin, težko prizadeti rodbini ob bridki izgubi pa iskreno sožalje!

—lj Glavni dvolski drevored posipavajo te dni z drobnim kremenčnim peskom, posip pa gladijo s parnim valjarjem, ker je drevored v glavnem utrjen in zvrzan. Robniki so tudi položeni, manjkajo pa še kandelabri električnih svetilk. Za začasno razsvetljavo so pustili nekaj plinskih svetilk, a večina so jih pa podrlji. S postavitvijo kandelabrov bodo še v drevoredu postavili klopi in napravili po sredi drevoreda gredice, kot so nameravali. Kakšnih drugih večjih del pa menda ne bo več.

—lj Razstavo parlamentov in cerkvene posodja priredi v dnevi 7. do 14. t. m. Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani. Razstava je prva te vrste pri Slovencih in bo pravila na dan mnogo zanimivega zgodovinskega materiala. ki še ni bil nikjer publiciran, pa je za našo kulturno, umetnostno in obrtno zgodovino ogromne važnosti. Nameščena bo v škofjskem dvorcu. Vabimo vse zainteresirane, da si zanimivo razstavo ogledajo, tudi šole naj bi se je udeležile pri svojih izletih. Preskrbljeno bo za vodstvo. Razstava bo odprta od 8. zjutraj ves dan do 6. zvečer.

—lj Pomladanski družabni izlet Sočanov se bo vršil v nedeljo 7. t. m. (pri jasno Tomačevo. Naš rojak Gorjanc (pri Kovaču) nas bo postregel zelo po ceni z izborno pijačo in dobrih jedil. V senčnatem in okrašenem vrtu bo zabava z godbo in rajanjem. Zbirališče točno ob 3. na križišču Linhartove in Dunajske ceste. Priidite polnoštevilno! Prireditelj, odsek Soča.

—lj Iz gledališke pisarne. Drevi se ponovi v operi misterij »Slehernek« za red B. Prihodnja in zadnja premijera v dramji bo tragedija Leonharda Franka »Vzrok«. Pisatelj spada med najznamenitejše predstavnike sedanje nemške in slovenske literature. Z dramizacijo obeh svojih romanov »Vzrok« in »Karel in Ana« je zaslovel po vsem svetu. Premijera »Vzroka« bo v torek 9. t. m. — Opera ponovi jutri »Večnega mornarja« s Primožem v naslovni vlogi za red C. V četrtek se ponovi opera »Židinja« izven. V naslovni partiji nastopi ga. Giungiac - Ga vellova. Njega očeta bo pel g. Šimenc, ki je dosegel pred dnevi na našem odru velik uspeh.

—lj Izredni občni zbor društva politično-upravnih uradnikov v Ljubljani se vrši 7. t. m. (nedelja) ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, zadnja soba restavracije Slon.

—lj Francoski institut opozarja, da bo danes zvečer ob 21. predaval v društvenih prostorih v Narodnem domu g. un. vrzitetni profesor Spektorsky. Naslov predavanja je: Hippolyte Taine. Vabimo

—lj Združena orkestra operni orkester in orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice sta priredila v teku letošnje sezone pod vodstvom svojih dirigentov, ravnatelja Poliča, skladatelja Škerjanc in kapelnika Stritofa, tri izvrstno uspele koncerte, ki so vsi imeli izredno lep spored. IV. poslednji simfonični koncert letošnje sezone bo v petek 5. t. m. pod vodstvom skladatelja Škerjanc. Poleg teh koncertov sta združena orkestra sodelovala tudi pri izvedbi »Faustovega pogubljenja« in »Satanerjeve Ojke«. Brez dvoma veliko delo.

v prvi vrsti za operni orkester, ki je tudi sicer v operi s številnimi izkušnjami in predstavami zelo zaposlen. Obe instituciji operni in Matični orkester, se lepo izpopolnjujeta ter z največjo vneto sodelujeta pri vseh simfoničnih prireditvah v Ljubljani. Zato zaslužita vse naše zanimanje, katero bomo najlepše pokazali s tem, da v petek 5. t. m. na poslednjem koncertu napolnimo dvorano »Uniona« do zadnjega kotička. Na sporedu bodo zastopani skladatelji Cesar Franck, Modest Musorgski in Peter Čajkovski. Sodelovali bodo pianist Noč, dirigiral bo skladatelj Škerjanc. Cene običajne koncertne. Predprodaja v Matični knjižarni.

—lj 11. redni letni občni zbor Zveze trgovskih gremijev. V nedeljo 7. t. m. se bo vršil ob 9. uri dopoldne v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani 11. redni letni občni zbor Zveze trgovskih gremijev. Iz dnevnega reda sodeč, bo to zborovanje posvečeno razpravi sedanega gospodarstvskega položaja in se bo v konkretno podprtih referatih obravnavalo zlasti vprašanje davčne obremenitve, telefonskih priključkov v dravski banovini in o obrestni meri. V vrstah stanovsko organiziranega trgovstva se polagoma budi stanovska zavest, pa bo pomenilo to prvo zborovanje slovenskega trgovstva v novi palači Trgovskega doma manifestacijo za uveljavljanje najvažnejših trgovskih zahtev in težnih, ki so v tesni zvezi z interesi vsega našega gospodarstva.

—lj Prireditelj Atene v opernem gledališču. TK Atena priredi v soboto ob 15. v opernem gledališču predstavo za mladino. Vprizori se mladinska igra »Zaromla«. Opozorjamo starše že zdaj na to prireditev, ki v polni meri zasluži, da jo decu z roditelji v čim večjem številu poseti.

—lj Nesreča pri delu. Davi je v Čopovi ulici padel s strehe nizke stavbe ključavničarski vajenec France Grošelj, zaposlen pri trdnji Weibl. Poškodovan si je levo roko in se potolkel po obrazu. Morali so ga z reševalnim avtom prepeljati v bolnico.

—lj Zastrupljenje s plinom. V Gradišču št. 11. se je danes pripetila nenavadna nesreča. V Gradišču namreč delavci kopljejo jarke, urejajo kanalizacijo, vodovod in plin. Iz neznanega vzroka je pa začela plinska cev puščati in plin je uhajal naravnost v stanovanje 66-letne zasebnice Katarine Koneckecove. Ker starke do 9. zjutraj ni bilo na spregled, se je hišniku zdelo čudno. Potrkal je na njena vrata, ker se pa nihče ni odzval in je obenem uhajal plin iz stanovanja, je slutil nesrečo. Pozval je ključavničarja in odprla sta vrata. Našla sta Koneckecovo nezvestno na postelji, v sobi je smrdelo po plinu. Hišnik je odprl okna in prežgal sobo ter takoj pozval rešilno postajo na pomoč. Starke so skušali z umetnim dihanjem spraviti k zavesti, kar

Velesejske skrivnosti in radosti

Tudi letošnji velesejem ima na »periferiji« vse polno atrakcij, ki jih je pa treba poiskati in prav razumeti

Ljubljana, 2. junija.

Velesejem — sejem, seje, seje, — de nar, če ga imaš. Kaj bi ga ne imeli. In zakaj bi ga ne sejali, saj je velesejem in za kaj drugega bi naj bil sicer. Pravijo, da je velesejem zaradi gospodarske krize. O, seveda, brez krize res ni ničesar, tudi na predku ne sploh je ta, in gotovo tudi druge, kriza pravi blagoslov, že zaradi velesejama in tudi ni treba, da postavi zaradi velesejama splošno, saj so že tiste rdeče marele v Lattemanovem drevoredu dovolj. Avtor droma tudi ne bomo nikdar pozabili. Potem se še vrste varijeteti, semešni pavilioni, menažerije. Ne bomo naštevali, treba je pa nekoliko pogledat pod marele, kako se žanje, ker se že toliko seje. Tako se kaj hitro prepričaš, da je Merkur sila močan. Njegovo kraljestvo ne propada, pa če tudi bi se reprezentiralo samo pod takimi mi marelam.

Najprej pridejo na svoj račun ušesa. Lajne, orkestrioni, pihala, tolkala, harmonike, piščalki, zvočniki, gramofoni. Napjev se, duša, odpi se srce! Za dolge dni, ko bo edina uteha tiroleški gramofon in še morda kakšen recept ali nasvet glede tega in onega ne glede na bon ton.

Schubertov rojak žvrgoli, kot da se je nabol prosa. Okoli njegove marele se zgrinja občinstvo. Od vrtljaka sem se ališ kripanje in ječanje neizogibnih tangov, fossov — sicer se pa razumi sam vrag na takšno in vso to glasbo. Zvijžgač pod marelo opo naša melodija je nekakšno piščalko; pa ni piščalka, poseben instrument je, nov izum, kajpada, sijajen izum! Godalo, ki se stane nič manj in nič več kot 2 Din! Takoj se navadiš plekati navadno nebeško melodijo. In npr. čitaš kakšen dnevnik — tako ti ve povedati Schubertov rojak, seveda mnogo bolje — in si elabo razpoložen — kaj ne boš, če čitaš dnevnik! — pa si takole božanske zapiskale. Važno je tudi, da ti pri piskanju ni treba niti odločiti lika ali garetje iz ust. Pa pri astantkih! Zapiskal pod oknom, epoje Dulcineje, ali pa ona pod tvojim. Sploh je takšen plekalkin eminentnega pomena, epohalen izum.

In kupiš piščalko, stopiš pod naslednji šotor, kjer se lahko seestniš s drugim tipom podobnih godal. Se tukaj lahko žrtvuješ vsaj 2 Din, nato si pa pustiš preizkusiti živce pod sosedno marelo. Čarovniške cevke, na razne vije vaje in viljuge zvite in preukane ter napolnjene z barvnimi vodami — ti ponujajo. — Brate, za živce, ščudac, krv, nervoso, smago, srce, pljuča... — Imate i za glu? — Šteta, nemamo! — Za tifus? — Probatke za krv, to je eves jedno! — Stisniš bruhko pri cevki in pobarvana voda tine kvizku. To ni dobro. — Brate, imas nervoso! — Potem pokusiš drugo cevko, za pljuča. Voda leze počasi kvizku.

Vaša koža občuti ...

da-li jo pravilno negujete ali ne. Ona ni mrtva prevleka, nasprotno prav občutljiv organ. Radi tega mora začeti pravilno negovanje kože s pravim milom, to pa je **ELIDA FAVORIT MILO**. Obilna in dišeča pena tega mila čisti temeljito, pri tem pa je izvanredno blaga. Koža postane mehka in gladka. Ako redno uporabljate **ELIDA FAVORIT MILO** bo Vaš teint zavidno čist.

ELIDA FAVORIT MILO

se jim deloma posrečilo. Koneckecovo so naložili na reševalni avto in jo prepeljali v bolnico, kjer se je pa znova onesvestila. Kakor nam poročajo, je njeno stanje zelo kritično.

senim obličjem hlače. Nič takega! Toda takšni gospodje so veljali včasih pred svetom za nekaj nenavadnega, za druga bitja, ki jih niso uvrščali med navadne zemljane. Lastnik zabavišča se je zgrozil pred avtoriteto. Na vse načine je namigaval usluženec, naj ne razprostira hlače pred duhovnim gospodom. Uslužbenec je bil očitno nedolžnega srca, zato namigavanja ni takoj razumel, nasprotno, še bolj vneto je mahal s pregrešno robo pred gospodom kot bikoborec z rdečo pladbo pred bikom. In gospod je bil tudi nedolžnega srca — pa je stopil pogledat v paviljon »rožo mogotca« in — gmoto. Nič takega!

Le žal, da ne moremo posetiti še avtor droma, niti pristne kranjske klobasarne, ne popiti kozarčka malage — pristne, seveda! — Sploh ne moremo početi v tako kratkem času »nič takega«, toda potrpeti je treba, molčati po trapištovski — četudi bi bilo kaj takega. Največje skrivnostni so tudi na velesejmu največje radosti. Hm...

Bogato teto zastrupil

Newyorška policija se peča s tajinstvenim umorom, iz katerega se bo razvil tudi senzacionalen proces zaradi dedščine. Ralph River je obtožen, da je na zelo rafiniran način umoril svojo 72-letno teto Nichelsonovo. Umorjena je bila bogata vdova po trgovcu, živila je ločeno od sveta v svoji vili, kjer ji je delalo družbo 40 papig. Zato je poznala vsa okolica vilo pod imenom papagajski dom. Izmed sorodnikov sta zahajala k stari vdovi samo dva nečaka Ralph River in njegov brat. Ralph je bil velik zapravljivec in znal je teti izvažljati denar. Da bi se ji prikupil, ji je nosil najlepše papige dobro vedoč, da je to njen konjiček. Znal se ji je tako prilizniti, da je postal njen univerzalni dedič in bogata starka je izročila notariju v tem smislu napisano oporoko.

Cez nekaj tednov je pa starka zbolela in morala je v posteljo. Ralph River se je takoj preselil v vilo, češ, da bo bolni teti stregel. Bolezen je bila od dne do dne težja in zdravnik je hotel poklicati na pomoč dva kolega, ker sam ni hotel nositi odgovornosti. River pa ni hotel poklicati še dveh zdravnikov in starka je kmalu umrla.

Ko so odprli oporoko, se je pa raznesla vest, da Nichelsonova ni umrla naravne smrti. Policija je uvedla preiskavo in izid je bil presenetljiv. Izkazalo se je, da je bila starka zastrupljena. Pri hišni preiskavi so našli račun kemične tovarne, v kateri je nečak bogate starke naročil kemikalije zastrup. Mož je namreč zastrupil svojo teto polagoma in sicer na ta način, da je namazal vso njeno posteljo z radioaktivno tekočino, ki je tako močno vplivala na starkino telo, da je nastopila smrt. River je bil aretiran.

Pri voljakih.

— Kaj je vaš oče?
— Javljam, da je mrtev.
— Torej, kaj je bil?
— Živ, prosim.
— Ne razumeva se, dragi moj. Kaj je torej imel?
— Jetiko.
— Od tega vendar ni živel.
— Ne, od tega je umrl, prosim.

Zane Grey

Skrivnostni jezdec

Roman.

— Jutri bo tudi še čas, — je dejal zamišljeno. — Wilson je imel za danes že dovolj razburjenja.

— Pojdem pa jutri.

V naraščajoči temi sta jahala moke po stezi.

— Lahko noč, dekle, — je dejal Wade, ko sta prispela do njegove kočice. — In nikar ne pozabite, da niste več sami.

— Lahko noč, prijatelji, — je odgovorila in pogledala konja.

Columbina je srečala Jima Montano pri ograji in temno se ni bilo tako, da bi ne mogla spoznati njegovega penastega konja. Jim je bil slabe volje. Toda Columbina je uganila, da je jahal v enem dnevu v Kremmling in nazaj, ker ga je bil poslal tja Jack.

— Dajte mi konja, da ga nakrmim in napojim, — je dejal. — In večerja vas menda tudi že čaka.

Ogenj je plapolal na ognjišču v rodinskih sobi. Farmar je sedel pri njem in čital.

— Pozdravljena, rdečelička! — jo je pozdravil farmar izredno prijazno. — Jahali smo proti vetru, a? Niti počenega groša niso vredne moje oči, če nisi zares čedno dekle.

— Hladno je, oče, — je odgovorila Columbina, — in veter brije, da je veselje. Jahala pa nisem hitro, niti daleč... Bila sem pri Wilsonu Mooru.

— Kako se pa kaj počuti naš fant? — je vprašal Belmonds.

— Pravi sicer, da je vse v redu, toda — toda meni se zdi, da namenoma prikriva resnico.

— Prijatelji, ki skrbje zanj?

— Da, gotovo ima prijatelje — Andrewsove in še druge. V njegovi koči je vse v najlepšem redu in zelo udobno. Prijatelji bodo pač skrbeli zanj.

— No, to me pa veseli. Lema in Wade pošljem tja gori, da pogledata, če moremo kaj storiti za našega fanta.

— Saj sem si takoj mislila, da se pobrigaš zanj ti, oče, — je odgovorila Columbina; in njena nežna ročica je potrepkala farmarja po široki rami.

— Stari je nagubančil čelo. — Čuj, Colie. Tu so pisma iz Kremmlinga; ves svet hoče biti prvega oktobra povabljen. Kaj misliš ti o tem?

— Čim več jih bo, tem večje bo veselje, — je odgovorila Columbina.

— Jaz menja ne bom nikogar vabil.

Columbina ga je presenečeno pogledala. — Ne razumem te, papi.

— Ker se ne morem zanesti na svojega sina — niti na njegov poročni dan, — je odgovoril Belmonds mračno.

V naslednjem trenutku je stopil v sobo in sedel za mizo, o kateri sta govorila; imel je vso obvezano glavo.

— Zdaj pa k večerji, Columbina, — je dejal farmar. — In povedati ti moram, da sem navzlic vsem svojim

skrbem še vedno lačen.

— Tudi jaz sem lačna tako, da se mi kar čreva krčijo, — je odgovorila Columbina zamišljeno in sedla za mizo tako, da je imela pred seboj obvezano glavo.

Jack jo je radovedno gledal. — Kje si pa bila?

— Ah, dober večer, Jack! Kaj si me končno opazil? Zajahala sem bila svojega konja in prvič od kar je bil ranjen sva se malo izprehodila. Bil je prekrasen izprehod — po Sage Valleyu.

Jack jo je z nezavezanim očesom srdito pogledal, zamrmral je nekaj pod nos ter začel brskati z vilicami in nožem po mesu in po krompirju.

— Kaj pa je, Jack? Ali se ne počutiš dobro? — je vprašala Columbina z glasom, ki je bil nekoliko preseljen, da bi izražal njeno bojazn ali strah za njegovo zdravje.

— Počutim se imenitno — je zamrmral Jack v odgovor.

— Toda tvoj obraz priča, da si bolan. To se pravi, kar se vidi od tvoje glave obraza, je videti bolno. Drži se nekam kisto, tvoje oko se pa iskri v nadnaravni bolešti, kot da ne nameravaš več dolgo ostati na tem svetu.

Kaj takega še nikoli niso izgovorila usta tega dražestnega dekleta, ki je bilo vedno skromno, tiho in prijazno. Zato ni čuda, da je Jack kar zajvil od presenečenja; stari se je pa nehote nasmehnil.

— Kaj se norčuješ iz mene? — je vprašal Jack.

— Kaj pa misliš! Kako ti pride na misel, da bi se mogla norčevati iz tebe? Hotela sem samo pripomniti, kako kuriozno se mi zdi vse to. Ali misliš stopiti pred oltar z zavezanim očesom?

Pri tej zadnji zbadljivki se je Jack kar sesedel, stari je pa zajvil in vzdihnil: — Bože moj! Kdo bi si mislil, dekle, da znaš biti tako strupeno. Jack, bodi moč in sprijani se s tem lektrom. In oba morata drug drugemu oprostiti in pozabiti, kar je bilo. Pustita preteklost pri miru, saj je dovolj drugih skrbi.

Ko je bila Columbina zopet sama, je postala naenkrat otožna in malodušna. O njeni bojevitosti in ostroumnosti, ki jo je pokazala pri večerji in pogovoru z Jackom in starim Belmondsom, ni bilo več duha ne sluha. Obšla jo je resna in globoka misel, misel, ko je bila v zvezi z močnim duševnim doživljanjem in odtrgavanjem osebnih interesov kot nepojmljivo posledico kramljanja s starim lovcom. Bent Wade je vplival na njo čudovito že pri prvem srečanju. Kot trezen in razsoden mož ji je bil takoj na prvi pogled simpatičen tem bolj, ker se mu je že na obrazu poznalo, da ima za seboj dolga leta težkega življenja.

In tako se je Columbina oklenila misli, da bo najbolje poslušati nasvete izkušenega moža in uravnati življenje po njegovih navodilih. To ji je bilo obenem v moralno oporo, a baš te je bila najbolj potrebna, kajti dogodki zadnjih dni so jo bili spravili iz ravnovesja.

Bogastvo Sibirije in velika sibiriska železnica

Nova železnica bo dolga okrog 8000 km in bo vezala najkrajšim potom vse tri oceane

Sovjetska Rusija je vključila v svoji grandiozni načrt industrializacije in gospodarske obnove ogromne ruske zemlje tudi Sibirijo, iz katere hoče izčrpati čim več naravnih bogastev, da bi se mogla uveljaviti na svetovnem trgu s svojo industrijo in gospodarskimi izdelki. Dolgo so gospodarski strokovnjaki po svetu majali z glavami, češ, sovjetska petletika je utopijska in ruski dumping je prazen strah, zdaj so pa že začeli resno razmišljati o posledicah intenzivnega gospodarskega dela v Rusiji. S svojo industrijo, ki bo kmalu dograjena, bo pomenila Rusija veliko gospodarsko nevarnost za vse evropske države. Celotni angleški listi vseh smeri so že izpremenili svoje nazore o Rusiji. Sovjetski tisk se zadnje čase obširno bavi z naravnimi bogastvi Sibirije in piše o pomenu velike sibiriske železnice za industrijo in izvoz.

Na ogromnem prostranstvu od severnega Urala do skrajnega severa Sibirije in obale Ohotskega morja leži neizmerno naravno bogastvo. Uhtinska nafta, pečorski premog, ogromne plasti premoga v kizelevskem, pričovskem in višerskem okraju, to so samo neznatni deli bogastva severnega Urala. Se večje so zaloge premoga v severni Sibiriji in jakutski oblasti. Sporedno s tunguskim premogovnim revinjem grede nepopisno bogata ležišča premoga in antracita v kuzneckem revirju, kjer so neizčrpani zakladi prvovrstnega premoga, obsegajočega volfram, fosforit, sode, sulfat itd. Poleg tega so tu še velika ležišča žvepla. V vzhodni Sibiriji je mnogo snovi, ki se rabijo v livarnah in pri izdelovanju jekla. Tu so tudi ogromne množine rud.

Ležišča soli v Jakutsku pomenijo sama na sebi svetovno zalogo. Vzhodna Sibirija je izredno bogata tudi na stavbenem materialu. Ima mnogo zlatih sadra, za izdelovanje cementa prikladnega apnenca, najfinije gline in krasnega marmorja. Poleg tega so tu velika ležišča trdega kamna za gradnjo mostov. Končno ne smemo pozabiti še zlata. Znano je, da nahajamo zlato skoraj v vsej Sibiriji, zlasti pa v severnih in vzhodnih krajih. Poleg davno znanih ležišč zlata v jensejski tajgi, lensko-vitimskem rajonu ter višusko-olenejski in aljanski oblasti so našli bogata ležišča zlata še v verimje-oleksinskem, vrhne-timptonem, indigirskem in kolimskem okraju. V mnogih krajih so našli zlato obenem s platino.

V sibirskih rekah in priamurskem kraju je mnogo več rib, kakor jih premore vsa Evropa. Sibirija je znana tudi po bogastvu jelenov in sibirskih veric, ki jih visoko cenijo zaradi krasnega krzna. Važen čimtelj svetovnega pomena je gozdno bogastvo Sibirije.

Gozdovi zavzemajo v Sibiriji površino, ki je večja od gozdne površine Amerike in Evrope skupaj. Od 913 milijonov ha gozdov jih je samo v Sibiriji 736 milijonov, največ na severu v doslej nedostopnih pustinja.

Železniško omrežje v Sibiriji je mnogo preredko in čim bolj se bližamo vzhodu, tem manj je železnic. Vsa ogromna Sibirija ima samo sibirsko magistralo s stranskima progama do Habarovska in Vladivostoka, pa še ta pusti ob straneh reko Leno z njenimi pritoki Aldan, Olekma in Vitimsk. Reka Lena je dolga 4600 km. Magistrala je oddaljena celo od tako važnih rek, kakor je Angara ter Srednja in Nižnja Tunguska. Da bi mogla sovjetska Rusija izkoriščati ta ogromna naravna bogastva, je začela graditi veliko severosibirsko železnico, ki bo vezala Leningrad z Moskvo preko Kotlasa, Ust-Lisolska, Olekčinska in Habarovska z Vladivostokom. Zdej grade prvi del te velike proge med Soroko in Kotlasom.

V Moskvi na Iljinski št. 5 je skromen napis: Velika severna železnica. Tu govorijo vsi samo o velikih pripravah za zgraditev te proge. Skoraj vse stene so pokrite z zemljevidi SSSR, Sibirije in Daljnega severa. Močno povečane zemljevidi so prepreženi z mrežo črtic, ki označujejo nove železnice po neobljubljenih krajih od severne Sibirije in Urala do Ohotskega morja, Severnega ledenega oceana, Leningrada in Moskve. Množica strokovnjakov je zatonjena v načrte in skice, tu se razmišlja, meri in dela neprestano na novih načrtih. Tišino moti samo tipkanje pisalnih strojev, na katerih pišejo stenotipistke poročila in pojasnila k načrtom za sovjetske narodne komisarije, za centralno gospodarske obnove, za akademijo znanosti in razne ustanove. Središče organov, ki vodijo priprave, je v sosednji sobi. Tam zaseda komisija za gradnjo velike severne proge.

Velika severna železnica bo dolga okrog 8000 km in bo okno ne samo v Evropo, temveč tudi v Ameriko in Avstralijo. Na vzhodu se bo naslanjala neposredno na pristanišča v Ohotskem morju in vezala do Habarovsk z Vladivostokom, preko severa z Mumanom, Moskvo in Leningradom preko Kotlasa-Soroka. Zdej delajo na 18 sektorjih. Nova železnica bo vodila skozi več tisoč kilometrov pragozda mimo bogatih ležišč rude in drugih velikih naravnih bogastev, obenem bo pa vezala velike plovnice reke v približni dotični 80.000 km. Velika severna železnica odpre Rusiji pot k Tihemu oceanu, Severnemu ledenemu morju in Atlantskemu oceanu tako, da bo vezala najkrajšim potom vse tri oceane. To bo torej železnica svetovnega pomena.

Najvažnejši je sektor Kotlas-Soroka. Tu se stekata reki Vičehda in Suhona z veliko množico manjših in večjih pritokov, čijih struge vodijo skozi velike komplekse najfinijejšega lesa. Reka Vičehda veže tudi Kotlas z ogromnimi gozdovi v krajini Komi. S podaljšanjem proge od Kotlasa do Jarensk-Uhta k Pečori se odpre krajša pot za uhtinsko nafto k Murmansku in za preskrbovanje Leningrada. Problem severa pa ne bo rešen s samo gradnjo proge. Treba bo regulirati tudi reke in zgraditi celo omrežje cest kot dopolnilo železnice. Velikega pomena za izkoriščanje sibirskih pragozdov je Severno morje. Po ogromnih rekama Obi in Jeniseju z neštetiimi pritoki, ki teko skozi pragozdove in mimo bogatih ležišč rude, bi lahko prevažali material v pristanišča Severnega morja.

Kakor nova velika železnica, tako bodo izpopolnjevale tudi vodne poti in pristanišča zračne proge. Po petiletki mora biti ves severni kraj od Vladivostoka do skrajne severne meje preprežen z gostoto mreže zračnih prog v skupni dolžini okrog 130.000 km. V tem pogledu bo dosežen višek razvoja z direktno transsibirsko progom Moskva - Turuhansk - Jakutsk - Vladivostok, na kateri se bo vršil promet z zrakoplovi. Ta zračna proga bo dolga okrog 9000 kilometrov.

Strahovita nesreča

Ze včeraj smo kratko poročali o strahoviti nesreči, ki se je pripetila v nedeljo jutraj na vojaškem vežbališču pri Koščah. Eksplozirala je granata, ki je na mestu ubila 4 dečke v starosti 10 do 14 let, 10 jih je pa težko ranila, nekatere tako hudo, da je malo verjetno, da bi ostali pri življenju. Vojaško vežbališče rabijo kmetje iz bližnjih vasi za pašnik in tudi v nedeljo jutraj se je pasla na njem živina. Paslo jo je 16 fantičev v starosti od 10 do 16 let na kraju, ki ga rabi vojaštvo za vežbe v metanju granat. Dotični kraj je ograjen s plotom in bodečo žico. V ograji so jarki in jame, iz katerih mečejo vojaški granate.

Dečki so zlezli čez plot v ograjo, sedli so na kup prsti od jarku in starejši so igrali karte. 16letni Jan Danko je po igralu našel ročno granato, s katero se je tako dolgo igral, da je eksplozirala. Posledice so bile grozne. Dečka je vsega razmesarilo in takoj je bil mrtev. Tudi vse njegove tovariše okrog njega je granata težko ranila. Z avtomobilom rešilne postaje so jih prepehtali v bolnico, kjer so jim zdravilniki nudili prvo pomoč, toda štirje so kmalu umrli. S smrtjo se bori še peti, 14letni Janko Lesar, ki ima zdrobljeno lobanjo in čeljust ter izbiti oči. Na kraj nesreče je takoj prispela policijska komisija in ranjene dečke so v bolnici zaslišali, kolikor se je dalo. Oblasti so uvedle najstrožjo preiskavo, da ugotovijo, kdo je zakrivil nesrečo. Krivo je najbrž vojaštvo, ki je bilo tako neprevidno, da je pustilo na vežbališču granato.

PRODAJA SE NADALJUJE . . .!

Na novo došlo:

	meter	Din
Crope de Chine, francoski, v modnih rožastih barvah		75.—
Umetna svila najboljša vrsta		17.—
Ostanki umetne svile		12.—
Damast platno za žimnice		23.—
Volneni delci, novi, moderni vzorci		24.—
Lauski vzorci		15.—
Bombažni delci		6.—
Prima angleški šofji že od Din 150.— naprej		
Angleški sefirji la		17.—
Jugoslovenski sefir		9.—
Raye delci, krasni vzorci za ženske obleke		12.—
Ženske in moške nogavice, žepni robci, po izredno nizkih cenah!		

DRUŽBA COMMERCE

Ljubljana, Tavčarjeva ulica 2, I. nadstropje
Če nas že niste obiskali, pridite in prepričajte se!

POZOR!

Tvrška

POZOR!

„Teppichhaus zum Türken“ — Graz

V.H. Adjiman iz Carigrada

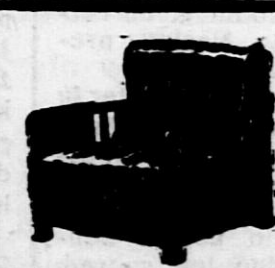
je zopet tukaj.

Največja izbira perzijskih preprog. Izbrani komadi, med njimi nekaj posebno starih. Prosi se p. n. odjemalce in interese, da si ogledajo bogato izbero.

Ne zamudite ugodne prilike, kajti ta nam nudi samo do zaključka velesejma.

Pasite točno na naslov!

Paviljon H 299-301

Franc Jager

Ljubljana, Sv. Petra c. 20

priloga svoje najmodernejši fotografije vseh vrst, modroca, otomana, kima, stikljive pa-

Prostor za posteljnino, Garancija konstrukcije!

Priporoča se atelje
za črkoslikarstvo

Pristou & Bricelj

LJUBLJANA,

Resljeva cesta 4 Sv. Petra c. 39

Ustanovljeno 1903.

Telefon 2908.

Telefon 2908

Mali oglasi

Vaša beseda 50 par. Plača se lahko tudi v smislu. Za odgovor smatka — Na spremljanje brez smatka ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

POZOR!

Nemška tovarna klavirjev Hauschultz - Berlin, svetovno znana, poslala je na ljubljanski veselejem piano, na katerem lahko igra tudi neuk, ne da bi se učil igrati. — Razstavljen je na veselejem v paviljonu E 30-32.

MIZO in ŽEL. POSTELJO prodam zaradi odhoda. Can-karjevo nabrežje 3-III. 1172

VDOVA Z 1 OTROKOM išče majhno stanovanje. Naslov v upr. »Sl. Nar.« 1772

PROVIZIJ. ZASTOPNIKA

za Slovenijo išče nanovo ustanovljena tvrdka živilske stroke. Prvovrsten, za Jugoslavijo brezkonkurenčen izdelek. Samo dobro vpeljeni gospodje s prama referencami naj pošljejo natančne svoje ponudbe na Jugo-Sterna k. d., Zagreb, Jakičeva 14. 1773

PIANINI!

VELIKA PRILIKOVOST!

Nemška svetovno znana tovarna klavirjev Hauschultz-Berlin poslala je na ljubljanski veselejem 6 lepih pianinov, katere bo tovarna prodala v reklamne svrhe za polovično ceno. — Izkoristite priliko! — Pianini so razstavljeni na veselejem v paviljonu E 30-32.

Za splošno

ključavničarstvo

se priporoča

IVAN KRALJ

Ljubljana, Gregorčičeva 5.

Deske

III. za obhajanje, kratke za mizarje, oblane za pade in letve raznih dimenzij prodaja po zelo nizki ceni

„Mirija“, d. z o. z., LJUBLJANA, Dumaška cesta št. 46

Telefon št. 20-20, 25-25.

Naše hrenovke, kranjske klobase

in sploh vsi mesni izdelki žanjejo splošno pohvalo. — Oglasite se na veselejem v našem paviljonu na veseličnem prostoru. — Toči se tudi izborna »Unionsko« pivo, Se priporoča

Ivan Javornik

Ljubljana, Domobranska cesta 7.

PRALNO ČUDO V LJUBLJANI

Dan pranja z veliko perila je muka in težko delo za vsako gospodinjico. Perilo samo te uniči valed ribanja in žehtanja in visi v kratkem času zakrpano na vrvi.

V petih minutah je perilo

snežno belo oprano in splaknjeno brez kuhanja, brez ribanja, brez žehtanja ali krtačenja.

Otrok opere v dveh urah več, kot mama v enem dnevu.

To čudežno iznajdbo bomo razkazovali

jutri točno ob 9. uri dopoldne in 16. uri popoldne v hotelu „Union“, Miklošičeva cesta šte. 1 popolnoma brezplačno.

Prinesite umazano perilo s seboj, tudi garderobe in škrobano perilo. — Če kupite pri razkazovanju, dobite znaten popust!